

Mål C-617/20

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

20 november 2020

Domstol som begär förhandsavgörande

Hanseatisches Oberlandesgericht i Bremen (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

11 november 2020

Sökande:

E.G.

Klagande:

T.N.

N.N.

Hanseatisches Oberlandesgericht i Bremen (Bremens regionala överdomstol)

[utelämnas]

Beslut

I det arvsfall som avser
W.N., avliden i Bremen den 21.5.2018,

Den avlidne

Ytterligare deltagare i rättegången:

1. E.G., [utelämnas] Bremen,
2. T.N., [utelämnas] Haag (Nederländerna),
3. N.N., [utelämnas] Haag (Nederländerna),

Sökande

Klagande

[utelämnas]

har den femte tvistemålsavdelningen vid Hanseatisches Oberlandesgericht i Bremen [utelämnas]

den 11 november 2020 beslutat följande: **[Orig. s. 2]**

- I. Målet vilandeförklaras i syfte att erhålla ett förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol om tolkningen av artiklarna 13 och 28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (arvsförordningen).
- II. Följande frågor avseende tolkning av artiklarna 13 och 28 i arvsförordningen hänskjuts med stöd av artikel 267 andra stycket FEUF till Europeiska unionens domstol:
  1. Kan en förklaring om arvsavstående som en arvinge har avgett inför den domstol som är behörig i den medlemsstat där arvingen har sin hemvist och i enlighet med de formkrav som föreskrivs i denna medlemsstats lagstiftning, ersätta den förklaring om avstående som arvingen ska avge inför den domstol som är behörig att pröva arvsålet i en medlemsstat, på så sätt att avståendet anses vara giltigt vid tidpunkten för förklaringen (utbyte)?
  2. Om den första frågan besvaras nekande:

Krävs det, utöver det att den förklaring som ska avges inför den domstol som är behörig i den medlemsstat där den person som avstår arvet har sin hemvist är giltig i formellt hänseende, att denna domstol underrättar den domstol som är behörig att pröva arvsålet om att förklaringen har avgetts för att förklaringen om avstående ska få verkan?
  3. Om den första frågan besvaras nekande, ska den andra frågan besvaras jakande:
    - a. Krävs det, för att en förklaring om arvsavstående får verkan och särskilt för att iaktta de tidsfrister inom vilka förklaringen ska avges enligt relevant lagstiftning, att den domstol som är behörig att pröva arvsålet informeras på det språk som används i den domkrets där domstolen är belägen?
    - b. Krävs det, för att förklaringen om avstående får verkan och särskilt för att iaktta de tidsfrister inom vilka förklaringen ska

avges enligt relevant lagstiftning, att den domstol som är behörig i den medlemsstat där den person som avstår från arv har sin hemvist överlämnar originalet av det intyg om avstående som utfärdats tillsammans med en översättning till den domstol som är behörig [**Orig. s. 3**] att pröva arvsålet?

III. Skäl

1.

Den avlidne, född den 4 januari 1945, avled den 21 maj 2018. Han var nederländsk medborgare. Sökanden är den avlidnes änka. De berörda parterna nr 2 och 3 är avkomlingar till den avlidnes bror som avlidit före den avlidne.

Genom handling upprättad av notarius publicus den 21 januari 2019 ansökte sökanden om utfärdande av ett gemensamt arvsintyg, enligt vilket den avlidne enligt den legala arvsordningen hade ärvt en trefjärdedel från sökanden och en åttendedel från var och en av klagandena. Eftersom sökanden hade svårigheter att inkomma med de handlingar som krävdes för att bedöma den legala arvsordningen, informerade Amtsgericht Bremen (distriktsdomstolen i Bremen) – den domstol som var behörig att pröva arvsålet – för första gången klagandena genom skrivelse av den 19 juni 2019 om ansökan om arvsintyg. Samtidigt begärde nämnda domstol att klagandena skulle skicka in vissa specifika handlingar. Därefter mottogs den 14 augusti 2019 ett e-postmeddelande från K, i vilket han påstod att han hade fått i uppdrag av klagandena att begära information om kvarlåtenskapen. I detta avseende förklarade sig den domstol som var behörig att pröva arvsålet vara förhindrad och rekommenderade att juridisk rådgivning skulle inhämtas. Klagandena inkom inledningsvis inte med några ytterligare synpunkter. Efter det att sökanden inkom med de handlingar som krävdes fick klagandena yttra sig om ansökan om arvsintyg genom skrivelse av den 22 november 2019 som skickades av den domstol som var behörig att pröva arvsålet. Redan den 13 september 2019 hade klagandena avgett en förklaring om arvsavstående gällande den avlidnes kvarlåtenskap inför distriktsdomstolen i Haag/Nederländerna, vilken registrerades i det lokala arvsregistret den 30 september 2019. Genom skrivelse av den 13 december 2019, avfattad på nederländska, ingav klagandena kopior av de handlingar som distriktsdomstolen i Haag hade upprättat i detta avseende till den domstol som var behörig att pröva arvsålet. Genom skrivelse av den 3 januari 2020 informerade den domstol som var behörig att pröva arvsålet klagandena om att skrivelserna och handlingarna inte kunde användas, eftersom de inte hade översatts till tyska. Klagande nr 3 meddelade [**Orig. s. 4**], genom skrivelse av den 15 januari 2020 (på tyska), att arvet hade avståtts, att förklaringen hade registrerats av domstol på nederländska i enlighet med europeisk rätt och att den därför inte behövde översättas. Den domstol som var behörig att pröva arvsålet hänvisade däremot till att handlingarna inte hade översatts och till tidsfristerna för att avstå från arv.

Genom beslut av den 27 februari 2020 fastställde den domstol som var behörig att pröva arvsålet de omständigheter som krävdes för att utfärda arvsintyget enligt 352e § första stycket FamFG. Detta beslut, som delgavs klagandena den 6 mars 2020, överklagades av båda klagandena genom skrivelse av den 19 mars 2020 (som mottogs den 27 mars 2020). Dessutom begärde klagandena att fristen skulle förlängas för att kunna komplettera motiveringen. Den 30 juli 2020 ingav klagandena dessutom färgkopior av de handlingar som distriktsdomstolen i Haag upprättat samt en översättning av dessa handlingar. Till följd av en annan invändning från den domstol som var behörig att pröva arvsålet om att det saknades original exemplar av handlingarna, ingav klagandena den 17 augusti 2020 handlingarna i original till den domstol som var behörig att pröva arvsålet. Genom beslut av den 2 september 2020 fann den domstol som var behörig att pröva arvsålet inte anledning att vidta någon ändring och hänsköt förfarandet till Hanseatisches Oberlandesgericht i Bremen för avgörande. Till stöd för detta anförde den domstol som var behörig att pröva arvsålet att klagandena hade blivit (med)arvingar till den avlidne, eftersom de inte hade avstått arvet inom den utsatta fristen. För att anse att avståendet var giltigt räckte det inte med att bara hänvisa till att förklaring om avstående hade avgetts inför den nederländska domstolen eller att kopior hade skickats in, utan endast handlingar i original godtas. Den domstol som var behörig att pröva arvsålet hade tagit emot handlingarna i original först efter det att sexmånadersfristen för att avstå från arv hade löpt ut.

2.

Klagandenas överklagande kan tas upp till prövning enligt 58 § första stycket FamFG samt 59 § första stycket, 61 § första stycket och 63 § första stycket FamFG. Det är därför lämpligt att i sak pröva huruvida avståendet har lämnats inom tidsfristen.

- a. I och med att klagandena inte är bosatta i Tyskland och att den avlidne var nederländsk medborgare, är bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om **[Orig. s. 5]** inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (arvsförordningen) tillämpliga på arvet. Enligt bestämmelserna är det Bremens regionala domstol som är behörig att pröva arvsåtal, i egenskap av domstol i den domkrets där den avlidne hade hemvist vid sin död (artikel 4 i arvsförordningen). Dessutom är de tyska materiella rättsreglerna i princip tillämpliga på arvet, eftersom även den avlidnes hemvist vid sin död är relevant i detta avseende (artikel 21.1 i arvsförordningen). I motsats till vad den domstol som var behörig att pröva arvsålet har hävdade, omfattas frågan om huruvida arvsavståendet är giltigt emellertid inte enbart av 1945 § BGB. Arvsförordningen innehåller i stället i sina artiklar 13 och 28 specialregler om behörighet och formkrav för att avstå från arv.

Enligt artikel 13 i arvsförordningen kan förklaringar om avstående mottas av, utöver den domstol som är behörig att pröva arvsålet enligt artikel 4 i arvsförordningen, domstolarna i den medlemsstat där den person som avstår från arv har sin hemvist. Behörigheten sammanfaller [utelämnas] [hänvisningar till den nationella doktrinen]. Den lokala behörigheten av den domstol i den medlemsstat där den person som avstår från arv har sin hemvist regleras i självständiga bestämmelser i nederländsk rätt. Mot bakgrund av att klagandena är bosatta i Haag är det mycket troligt att distriktsdomstolen i Haag är lokalt behörig att pröva målet. Någon annan behörighet framgår inte och kan inte heller bevisas. I artikel 28 b föreskrivs dessutom att förklaringen om avstående ska uppfylla formkraven i lagen i den stat där den person som upprättar förklaringen har sin hemvist.

- b. Frågan är emellertid huruvida enbart det faktum att förklaringen om avstående har avgetts inför den domstol i den medlemsstat där den person som upprättar förklaringen har sin hemvist medför att avståndet inför den domstol som prövar arvsålet blir giltigt, så kallat substitution (om den förhärskande uppfattningen [utelämnas]) [hänvisningar till doktrin och rättspraxis]. Andra kräver i stället att förklaringen vederbörligen skickas vidare till den domstol som handlägger arvet, eller åtminstone en underrättelse om detta [utelämnas] [**Orig. s. 6**] [utelämnas] [hänvisningar till doktrin].

Den motsatta uppfattningen kan grunda sig på resonemanget i skäl 32 i arvsförordningen, i vilket det i allt väsentligt bland annat anges att personer som utnyttjar möjligheten att avge förklaringar i den medlemsstat där de har sin hemvist förväntas underrätta den domstol som handlägger arvet om att sådan förklaring har avgetts inom den tidsfrist som fastställs i den lag som är tillämplig på arvet. Härav skulle man kunna dra slutsatsen att unionslagstiftaren har utgått ifrån att den förklaring om arvsavstående som avgetts inför den domstol i den medlemsstat där den person som upprättar förklaringen har sin hemvist inte kan få några rättsverkningar förrän den domstol som handlägger arvet får ta del av förklaringen. För en sådan slutsats kan särskilt tala att artikel 13 i arvsförordningen, till skillnad från exempelvis 344 § stycke 7 FamFG, inte föreskriver någon skyldighet för den domstol i den medlemsstat där den person som upprättar förklaringen har sin hemvist att underrätta den domstol som handlägger arvet om att en förklaring om avstående har mottagits.

- c. Målets utgång, det vill säga frågan huruvida klagandena har avstått från arvet i tid, beror således på hur artiklarna [13] och 28 i arvsförordningen tolkas.

Eftersom de tyska materiella bestämmelser som enligt artikel 21 i arvsförordningen är tillämpliga på det aktuella fallet inte kräver att arv ska accepteras genom uttrycklig förklaring (1942 § BGB - principen om självförvärv, [utelämnas] [hänvisning till doktrin]), blev klagandena

medarvingar i och med att de avstod från arvet för sent (1943 § BGB) Tidsfristen för att avstå från arv är i princip sex veckor och börjar löpa från och med den dag då vederbörande får kännedom om arvsförfarandet och grunden för fastställandet (1944 § första stycket BGB). När arvingen, såsom i förevarande fall, uppehåller sig i utlandet uppgår tidsfristen för att avstå från arv till sex månader (1944 § stycke 3 BGB). Arvingen får kännedom om arvet när denne vet att arvsförfarandet har genomförts i enlighet med 1942 § BGB. För att göra det måste arvingen genom tillförlitlig källa ha tagit del av samtliga relevanta omständigheter på grundval av vilka denne kan förvänta sig att åtgärder kommer att vidtas. Tidsfristen för att avstå från arv börjar inte löpa om arvingen måste ha fått kännedom, vilket också innefattar bristande kännedom som föranletts av fel eller försummelse från arvingens sida. Den relevanta omständighet som arvingen ska känna till är att arvsförfarandet har inletts. Vid legal arvsrätt, såsom i det aktuella fallet, [Orig. s. 7] är även släktskap som ger rätt till arv (inklusive registrerat partnerskap) samt avsaknaden av arvingar eller det faktum att tidigare arvingar inte längre har rätt till arv relevanta. Hanseatisches Oberlandesgericht i Bremen hyser tvivel om huruvida klagandena har fått nödvändig och tillförlitlig kännedom om arvet genom den begäran som framställdes den 19 juni 2019 av den domstol som var behörig att pröva arvsområdet. För det första bifogades den ansökan om arvsintyg som ligger till grund för fastställandet (legal arvsrätt) inte denna skrivelse. För det andra visade begäran om handlingar från den domstol som var behörig att pröva arvsområdet att utredningen av den legala arvsrätten ännu inte hade avslutats. Det ska tilläggas att klagandena, som är nederländska medborgare, inte nödvändigtvis måste känna till de tyska arvsreglerna, särskilt som det rörde sig om den andra arvsklassen (1925 § BGB). Den domstol som var behörig att pröva arvsområdet ansåg inte heller, vid beräkningen av tidsfristen, att klagandena hade fått den kännedom som krävdes enligt 1944 § BGB redan genom denna begäran. Hanseatisches Oberlandesgericht i Bremen delar denna uppfattning. Klagandena hade emellertid fått sådan kännedom senast den 13 september 2019, eftersom de denna dag inför distriktsdomstolen i Haag förklarade att de avstod från arv, vilket tyder på att de ansåg att de hade blivit arvingar.

- (1) Om man följer den klart förhärskande uppfattningen enligt vilken det skett en substitution av förklaringen om avståendet, blev förklaringen om avstående giltig redan då förklaringen avgavs den 13 september 2019 inför distriktsdomstolen i Haag. I så fall har den lagstadgade frist som föreskrivs i 1944 § stycke 3 BGB iakttagits och klagandena har inte blivit arvingar.
- (2) Om det däremot antas att förklaringen inte helt och hållet kan bli föremål för substitution mot bakgrund av skäl 32, kan avståendet bli giltigt om arvingen får kännedom om arvet också genom domstolen i arvsärenden i Bremen (den domstol som handlägger arvet). Men då

uppkommer frågan om de formella krav som ska vara uppfyllda för att avståendet ska anses vara giltigt.

- (a.) Om det hade räckt med att den domstol som handlade arvet meddelade den person som avstod från arv, i förekommande fall på sitt eget språk, hade avståendet blivit giltigt den 13 december 2019, det vill säga inom tidsfristen. Detsamma hade gällt om det hade krävts att en enkel kopia skulle bifogas de handlingar som upprättades av den domstol som var behörig **[Orig. s. 8]** i den medlemsstat där den person som avstod från arv hade sin hemvist. Det hade då ankommit på den domstol som handlade arvet att begära en bekräftelse från domstolen i den andra medlemsstaten (26 § FamFG).
- (b.) Om man, i enlighet med den lag som är tillämplig på den ort där den domstol som handlägger arvet är belägen (artikel 21.1 i arvsförordningen), hade krävt att informationen om att arvet hade avståtts skulle författas på tyska (184 § GVG), så skedde det genom klagandenas skrivelse av den 15 januari 2020. Även i sådant fall hade tidsfristen för att avstå från arv iakttagits. Även i det aktuella fallet skulle den domstol som handlade arvet själv inhämta från domstolen i medlemsstaten den bekräftelse (handlingar) som krävdes.
- (c.) Om man, såsom den domstol som var behörig att pröva arvsålet ansåg, hade utgått ifrån att det i artikel 13 i arvsförordningen föreskrivs att de handlingar avseende avståendet som upprättats av domstolen i medlemsstaten skulle skickas in till den domstol som handlägger arvet tillsammans med en bestyrkt översättning till det språk som används i den domkrets där den domstol som handlägger arvet är belägen, skulle detta inte ha skett förrän i augusti 2020. Förklaringen om avstående hade därför avgetts för sent. Det ska påpekas att en sådan tolkning emellertid knappast bidrar till den förenkling av den europeiska rättsliga rörligheten som eftersträvas med lagstiftningen, eftersom den berörda personen då skulle ha kunnat avstå från arv direkt inför den domstol som handlägger arvet.

[utelämnas]

[underskrifter]

[utelämnas]

[utelämnas] [bestyrkt kopia]